

Maankäyttö ja ympäristö / Joki-Pesola Maria

7.1.2013

FG-M2-3/4

Ympäristöministeriö
PL 35,
00023 Valtioneuvosto
kirjaamo.ym@ymparisto.fi

Fingrid Oyj:n lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi ympäristönsuojelulaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Kantaverkkoyhtiö Fingridillä on sähkömarkkina-asetettu järjestelmävastaavan velvollisuus huolehtia Suomen sähköverkon toimivuudesta ja sen valvonnasta.

Energiateollisuus ry:n kanssa sopimamme mukaisesti haluamme erillisessä lausunnossamme tuoda esiin oleellisia suurten polttolaitosten ilmansuojelun kustannustehokkuuteen ja hätäkäyttövalmiuteen vaikuttavia asioita, jotka koskevat ainoastaan järjestelmävastaavan hätäkäyttöä.

Hätäkäyttöä koskevien täsmennysten lisäksi esitämme lisäyksiä kasvihuonekaasuja sisältävien suurjännitekytkinlaitteiden vastuukysymyksiin luvussa 17 "Otsonikerrosta heikentävät aineet ja fluoratut kasvihuonekaasut".

Suurten polttolaitosten päästörajat ja tarkkailuvaatimus

Kantaverkon häiriötilanteita varten Fingrid omistaa kymmenen hätäkäyttöön tarkoitettua varavoimalaitosta. Lisäksi Fingrid vuokraa hätäkäyttöreserviksi muiden toimijoiden voimalaitoksia. Kaikki polttoaineteholtaan yli 50MW olevat hätäkäyttöön tarkoitettut laitokset ovat tällä hetkellä kaasuturbiineja. Yksi polttoaineteholtaan alle 50MW oleva hätäkäyttöä varten vuokrattu voimalaitos perustuu diesel-moottoriin.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/75/EU teollisuuden päästöistä (IE-direktiivi) säätää polttoaineteholtaan yli 50MW polttolaitosten (suuret polttolaitokset) ilmapäästörajoista ja päästöjen tarkkailusta. Tämä direktiivi implementoidaan Suomessa kansallisesti suurten polttolaitosten päästöjen osalta lausuntokierroksella olevalla ympäristönsuojelulailla (YSL) sekä valtioneuvoston käsittelyssä parhaillaan olevalla hallituksen esityksellä asetukseksi polttoaineteholtaan vähintään 50 megawatin polttolaitosten päästöjen rajoittamisesta (LCP-asetus).

IE-direktiivin liitteen V päästörajat sekä tarkkailuvaatimukset on sisällytetty esitykseen LCP-asetukseksi, jossa on 3§:n kohdassa 12 määritelty termi "hätätarkoitus" sekä 6§:ssä tämän hätätarkoitusmääritelmän täyttävälle energiantuotantoyksiköille myönnetty poikkeukset typenoksidien ja hiilimonoksidin ilmapäästörajoista.

Ilmapäästöjen tarkkailuvaatimuksesta on 26§:ssä säädetty lisäksi seuraavasti:

Maankäyttö ja ympäristö / Joki-Pesola Maria

7.1.2013

FG-M2-3/4

Toiminnanharjoittajan on mitattava hätätarkoituksessa toimivan energiantuotantoyksikön päästöt toiminnan alkaessa ja toiminnan olennaisen muutoksen jälkeen.

Suurten polttolaitosten päästörajoihin ja tarkkailuun liittyvien lupamääräysten määräytymisperusteet lausunnolla olevassa esityksessä ympäristösuojelulaiksi

Lupamääräyksistä säädetään lakiesityksen luvuissa 13 ja 7. Direktiivin ja asetuksen hätäkäyttöpoikkeama on huomioitu kuitenkin ainoastaan luvun 13 118§:n momentin 2 kautta:

"Suuren polttolaitoksen ympäristöluvassa asetettavat päästöraja-arvot eivät saa ylittää IED:n 30 artiklan 1-4 kohdassa tarkoitettuja päästöraja-arvoja, ellei tästä luvusta tai sen nojalla säädetystä valtioneuvoston asetuksesta muuta johdu."

Samaisen pykälän momentissa 3 esitetään kuitenkin lupamääräyksille toinen määräytymisperuste, joka voi kumota hätäkäyttöpoikkeaman:

"Sen estämättä, mitä tässä luvussa säädetään, suuren polttolaitoksen lupamääräysten on perustuttava parasta käyttökelpoista tekniikkaa koskeviin päätelmiin siten kuin 7 luvussa tarkemmin säädetään."

Lakiesityksen luvun 7 pykälässä 77 on todettu:

"Suuren laitoksen päästöraja-arvojen, tarkkailuvaatimusten ja muiden lupamääräysten on perustuttava päätelmiin."

Esittämämme muutokset ympäristönsuojelulain lukuun 7

(i) Pykälän 77 "Päätelmien noudattaminen suuren laitoksen ympäristölupaharkinnassa" loppuun lisätään oheinen kappale:

Päätelmissä mahdollisesti kuvattavia päästörajoja ja tarkkailuvelvoitteita ei kuitenkaan ole noudatettava laitoksissa, jotka koostuvat valtioneuvoston asetuksessa kuvatun hätätarkoituksen määritelmän täyttävistä yksiköistä.

Vaihtoehtoisesti yllä olevalle esittämme, että esityksessä LCP-asetukseksi olevat hätätarkoituksena määritelmä sekä poikkeukset päästörajoihin ja tarkkailuvaatimuksiin siirretään suoraan ympäristönsuojelulakiin seuraavasti:

(i) Pykälään 5 lisätään "Määritelmät" oheinen kohta:

Tässä laissa tarkoitetaan:

14) hätätarkoituksessa toimivalla yksiköllä (kaasuturbiini tai kaasumoottori) hätätarkoituksessa käytettävää varavoimayksikköä, jonka käyntiaika on enintään 500 tuntia vuodessa;

Maankäyttö ja ympäristö / Joki-Pesola Maria

7.1.2013

FG-M2-3/4

(ii) Pykälän 77 "Päätelmien noudattaminen suuren laitoksen ympäristölupaharkinnassa" loppuun lisätään oheinen kappale:

"Valtioneuvoston asetuksen, sen liitteiden tai BAT-päätelmien mukaisia typenoksidien ja hiilimonoksidin päästöraja-arvoja ei sovelleta alle 500 tuntia vuodessa käyvään hätätarkoituksessa toimivaan yksikköön. Hätätarkoituksessa toimivan energiantuotantoyksikön päästöt on mitattava kertaluonteisesti toiminnan alkaessa ja olennaisen muutoksen jälkeen."

Perustelut esitetyille muutoksille

IE-direktiiviin ja sen liitteisiin kirjatun hätätarkoituserittelymääritelmän täyttävälle energiantuotantoyksiköille myönnetyn poikkeuksen tarkoitus on sulkea hätätarkoituksessa käytettävät yksiköt typenoksidien ja hiilimonoksidin päästöraja-arvoja ja ilmapäästöjen jatkuvia tai säännöllisesti suoritettavia tarkkailuvaatimuksia koskevien lupamääräysten ulkopuolelle.

Poikkeus on myönnetty jäsenmaiden voimajärjestelmien hätätilanteisiin liittyvän erittäin nopean käynnistysaika-vaatimuksen, lyhyen kertaluonteisen käyttöajan, hyvin alhaisen vuotuisen kokonaiskäyttöajan sekä päästökaupan vaatiman erittäin tarkan polttoaineenkulutuksen ja -laadun seurannan vuoksi.

Sama poikkeus on sisällytetty esitykseen LCP-asetukseksi samoin perustein ja sitä on käsitelty myös LCP-asetuksen tausta-aineistossa.

Näillä perustein esitämme, että lupaprosessien selkiyttämiseksi ja lupaehtojen yhdenmukaistamiseksi hätäkäyttömääritelmiä koskevat poikkeukset myönnetään myös BAT-päätelmistä mahdollisesti johdettaville päästöraja-arvoille sekä tarkkailuvaatimuksille.

Poikkeuksen kirjaamisella lakiin vähennetään moniportaisen lainsäädännön tulkinnan tarvetta ja varmistetaan IE-direktiivin ja LCP-asetuksen poikkeussäädösten tarkoituksen toteutuminen.

Fluorattujen kasvihuonekaasujen käsittelyyn liittyvät velvoitteet

Fingridin omistamaan kantaverkkoon kuuluu 114 sähköasemaa, joista osalla on rikkiheksafluoridia (SF₆) suurjännitekytkinlaitteissa. Myöhemmin tullaan ottamaan käyttöön myös laitteita, joissa on eristeenä tetrafluorimetaania (CF₄), joka SF₆:n lailla on voimakas kasvihuonekaasu.

Fingrid on toiseksi suurin SF₆-kaasueristeisiä suurjännitekytkinlaitteita omistava yhtiö. Vuonna 2010 Fingridin osuus oli 32% kaikista Suomen sähköverkonhaltijoiden omistamista SF₆-kaasuista. Laitteistojen asentaminen, huolto, kunnossapito ja käytöstä poistaminen tilataan ulkopuolisilta palvelutoimittajilta ja Fingrid tilaajan asemassa valvoo toimintaa.

Maankäyttö ja ympäristö / Joki-Pesola Maria

7.1.2013

FG-M2-3/4

Olemme alan palvelujen toimittajakentän kanssa yhdessä pitkäjänteisesti kehittäneet vastuullisia toimintatapoja kaasun käsittelyyn ja vuotojen minimoimiseksi.

Fingrid Oyj:n esittämät muutokset ympäristönsuojelulain lukuun 17

(i) Pykälässä 157 vaaditaan toiminnan vastuuhenkilöiden nimeämistä fluorattuja kasvihuonekaasuja käsitteleviltä yrityksiltä kuitenkin pois lukien suurjännitekytkinlaitteet. Esitämme, että kasvihuonekaasuja sisältäviä suurjännitekytkinlaitteita asentavien, huoltavien, kunnossapitävien ja jätehuoltoketjussa toimivien toiminnanharjoittajien olisi myös nimettävä vastuuhenkilö.

(ii) Pykälässä 160 vaaditaan toiminnanharjoittajalta ilmoitusmenettelyä pätevyyden todentamiseksi kuitenkin pois lukien suurjännitekytkinlaitteet. Esitämme, myös että kasvihuonekaasuja sisältäviä suurjännitekytkinlaitteita asentavien, huoltavien, kunnossapitävien ja jätehuoltoketjussa toimivien toiminnanharjoittajien on tehtävä ilmoitus päteväytymisestään Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle.

Perustelut esitetyille muutoksille

Ympäristönsuojelulain ollessa lausuntokierroksella, on samanaikaisesti tekeillä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus fluoratuista kasvihuonekaasuista. Ehdotuksessa F-kaasuasetukseksi veloitetaan rikkiheksafluoridia sisältävien laitteiden asentamiseen, huoltoon, kunnossapitoon tai käytöstä poistamiseen liittyvien toimenpiteiden yhteydessä varmistamaan työntekijöiden tarvittavat pätevyydet. Vastuuhenkilön nimeäminen ja ilmoitusmenettely helpottaisivat tilaajan valvovaa roolia eivätkä aiheuta alalle toiminnallisia tai taloudellisia muutoksia joita ei voisi hyväksyä. Edellä esitetyn perusteella katsomme, että lainsäädännön tulisi tukea vastuullisen toiminnan kehittämistä myös energia-alalla. Ehdottamamme muutokset tukevat tavoitetta kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi, mikä on linjassa energia-alan tavoitteiden kanssa.

Ystävällisin terveisin,

Fingrid Oyj

asiakkaat ja kantaverkkosuunnittelu

Jussi Jyrinsalo
johtaja